

в уголовном праве / А.А. Тер-Акопов. – М.: ЮРКНИГА, 2003. – 480 с.

4. Тылевич И.М. Руководство по медицинской психологии. [изд. 2-е, перераб. и доп.] / И.М. Тылевич, А.Я. Немцева. – Л.: Медицина, 1985. – 216 с.

5. Энциклопедический словарь медицинских терминов: [в 3-х т.] / гл. ред. Б.В. Петровский. – М.: Советская энциклопедия, 1983. – Т. 2. – 448 с.

6. Психологія: [підручник] / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 5-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2005. – 560 с.

УДК 343.234.2

Таран Д.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Катеринчук К.В., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ ГРУПОЮ ОСІБ

За даними Генеральної прокуратури України у 2016 році було обліковано 565182 кримінальних правопорушень, з числа яких 14533 злочинів вчинених групою осіб. Слід зауважити те, що відсоток вчинення правопорушень даними особами змушує науковців приділити увагу до питанням попередження таких інцидентів. Лише детальне вивчення кримінальної відповідальності за злочини, вчинені групою осіб, зможе зменшити чисельність таких діянь.

Загальновідомо, що законодавець надає формам співучасті різного кримінально-правового значення. Так, у переліку обставин, які обтяжують покарання, серед останніх у п. 2 ч. 1 ст. 67 КК України зазначена, зокрема, і така обставина, як вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою ч. 2, 3 ст. 28 КК України, із цих положень кримінального закону видно, що у ст. 67 КК України передбачено de-facto дві обставини, які обтяжують покарання: «вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою» та «вчинення злочину організованою групою». Окрім цього, аналіз диспозицій статей особливої частини КК України дозволяє зробити висновок, що ці обставини передбачені, як ознаки багатьох кваліфікованих/особливо кваліфікованих складів злочину.

Теоретиків і практиків бентежить, що у ч. 1 ст. 28, де розкривається поняття групи осіб, йдеться про виконавців злочину, а в ч. 2, тобто стосовно дій групи осіб за попередньою змовою, види співучасників не названі. Це й наводить на думку, як зазначає Н. Ярмиш, що законодавець не обмежує «групу осіб за попередньою змовою» тільки співвиконавством, а має на увазі й співучасть із розподілом ролей [1, с. 206-210].

Щоб деталізувати зміст групи осіб, також можна навести твердження,

висловлене В. Ткаченко, згідно з дослідженнями якої зміст ознаки «група осіб» слід розглянути як такий, що утворюється високим рівнем взаємодії співучасників та взаємообумовленістю їх дій, що й дозволяє розглянути таку групу, за аналогією з організованою групою, як колективного (цілісного) суб'єкту, навіть за умови відсутності співвиконавства. Такий специфічний зміст ознаки «група осіб» цілком міг би бути відображений за допомогою поняття «організованість дій співучасників» з відповідною вказівкою про це в ст. 28 КК України. Додатковим показником організованості дій співучасників може бути час вчинення дій співучасниками, коли дії, які об'єктивно сприяють виконавцю вчинити злочин, вчиняються на стадії безпосереднього вчинення злочину виконавцем [2, с. 150]. Також можна додати, що тільки врахування усіх описаних вище умов вчинення злочину забезпечить визначення адекватної кримінальної відповідальності за злочини.

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 29 КК України виконавець (співвиконавець) підлягає кримінальній відповідальності за статтею Особливої частини КК України, яка передбачає вчинення ним злочину. Разом з цим ознаки, що характеризують особу окремого співучасника злочину, ставляться в вину лише цьому співучасникові. Потрібно зазначити, що обтяжують відповідальність і передбаченні у статтях Особливої частини цього Кодексу як ознаки злочину, що впливають на кваліфікацію дій виконавця, ставляться в вину лише співучаснику, який усвідомлював ці обставини.

На нашу думку, варто реалізувати теоретичні пропозиції Г. Ганової, яка з вищезазначеного приводу зауважує, що необхідно ввести у законодавстві поняття «злочинної ініціативи» співучасника, під якою буде вважатися спонукання до виконання іншим співучасником певної дії або бездіяльності в межах об'єктивної сторони злочину [3, с. 58].

Ми вважаємо, що це цілком логічно, адже кримінальна відповідальність повинна мати чітко персоніфікований характер, кожен прояв умислу повинен бути врахований.

М. Коржанський слушно зауважив, що групова злочинність становить особливу суспільну небезпеку і заслуговує на більшу кару тому, що особливості спільної злочинної діяльності забезпечують такі аспекти, а саме:

- а) більшу ефективність цієї діяльності
- б) більшу летальність вчиню вальних злочинів
- в) меншу безпеку для злочинця бути спійманим і покараним [4, с. 656].

Зважаючи на це, доцільно застосовувати до осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння групою осіб, виключно максимальну межу покарання, що визначається санкцією положення статті Особливої частини КК України, де зазначено вчинення злочину за кваліфікуючою ознак.

Підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок, що

здійснений у роботі аналіз особливостей кримінальної відповідальності за злочини, вчиненні групою осіб, дав змогу стверджувати, що дана форма співучасті є небезпечною, а тому потребує подальшого вивчення. Зокрема, слід встановити наскільки ефективним стане впровадження практики призначення максимальної межі покарань певної санкції Особливої частини КК України, зазначеної вище. Можливо, в подальшому розгляді цього питання законодавці звернуть свою увагу і будуть внесені зміни у нормативно-правові акти поняття «злочинної ініціативи» співучасника, яке стане результативним кроком у належному визначенні кримінальної відповідальності за злочини, вчиненні групою осіб. Разом з цим при чіткій індивідуалізації настання кримінальної відповідальності кожного з групи осіб, що вчинила злочин, можливим стане досягнення мети справедливого покарання.

Література

1. Ярмиш О.Н. Організовані злочинні групи: можливості соціологічного виміру / О. Ярмиш // Право і безпека. – Х.: НУВС, 2003. – № 2'1. – С. 206-210.
2. Ткаченко В.В. Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб за Кримінальним кодексом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Валентина Василівна Ткаченко – К., 2013 – 19 с.
3. Ганова Г.О. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, вчинене групою осіб за попередньою змовою: автореф. дис. ... канд. юрид. наук.:12.00.08 / Ганна Олександрівна Ганова – К., 2012. – 20 с.
4. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України / М.Й. Коржанський – К.: Атіка, Академія, Ельга-Н, 2001. – 656 с.

УДК 347. 965 (043.2)

Ткач І.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кумановський М.В., к.ю.н.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ АДВОКАТА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ОРГАНАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Попри революційність положень нового Кримінального процесуального кодексу України, практика кримінальних проваджень підтвердила, що застосування його норм ще не досягло належного рівня. Зокрема, це стосується порядку проведення обшуку, коли можуть бути вилучені практично будь-які документи, предмети, не пов'язані з конкретним кримінальним провадженням. При цьому можуть обмежуватися права громадян на правовий захист, зокрема на присутність адвоката. Тому актуальним сьогодні є питання захисту осіб чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені під час обшуку